003449

Laisvoji Lietuva

LITUANIA LIBRE

URUGVAJAUS LIETUVIU MOKYKLA MINI SAVO METINES

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA

Radijo Technikas

Gamina radio aparatus ir taiso senus, repestingai ir prieinamomis kainomis. parduoda ir issimokéjimui.

Calle SAN FRUCTUOSO 1827

Montevideo

L I B R E R I A

ESAS

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos. — Ivairus popieriai: kartolinas, celofán ir kt. Rasomieji dalykai ir mokyklu rekme nys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus siunciam ir pastu. Priveza tranvijai:

7. 9, 12 ir 61

ARENAL GRANDE 2533

Tel.: 2 72 53 Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku Ir Boldosu Fabrikas

-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO MILANO

Rastiné: calle BERNA 2347. Cerro
Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro

Daromas visiu rúsiu, meniskos ir paprastos mosaikas bei boldosai

Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos

Lietuviams Didelés Nuolaidos

PERSITIKRINKIT

P R O V I S I O N

VILNIUS

Jono ir Onos

S c e s n u l e v i c i u

Calle VIZCAYA 4149 esq. Berna

KRAUTUVE - BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai. Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas patarnavimas ! Lietuviams nuolaidos.

Petro Evovlucko ir Alizo Vetos

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BOGOTA 4151 Esq. BERNA

Telefonas: 22 11 94

Vairus pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei uzsienio gerimai

---

Prano Totilo

Bar — Almacen.

Calle PORTUGAL 3302. — Cerro

Visu rusiu maito produktai

Cerros lietuviai daugiausiai cia renkasi.

CINE
SELECTO

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas Urugvajuje

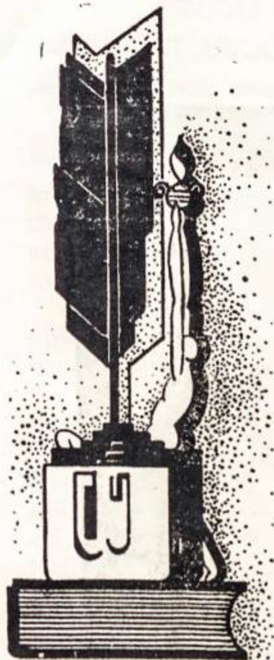
c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

FILMOS:

Visuomet paskutinés laidos, meniskiausios ir aukstos kokybés. Daugumos lietuviu ir kitatauciu gausiai lankomas kino teatras.

Laisvoji Lietuva

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Zurnalas

M. (Año III) | Montevideo, Lapkritis - Noviembre 1947. | Nr. 10 (34)

REVISTA
"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personería Jurídica en el año 1941

Organo oficial y propiedad Intelectual de la misma,

impreso en la
IMPRENTA FORTALEZA
Redacción, Administración e Imprenta
Río de Janeiro 4001
CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS
Berna 2347 CERRO
Administrador:
Antonio Brazys

Leidzia
Urugvajaus Lietuviv
Kultūros Draugija.
Redaguoja Redakcinė
Komisija

Metinė Prenumerata:
Urugvajuje $ 1.50 U.
Argentinoje $ 4.00 Rrg.
J. Amerikos V. 2 Dol.

Perlaidas siūsti zurnalo administratoriaus vardu; rastus - redakcijos:

LITUANIA LIBRE
Río de Janeiro 4001
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

Dr. R. Triumpf.

TRAGICO EJEMPLO DE LITUANIA

(Continuación)

«Por propagar prejucios burgueses», o como deberá pagar un precio muy alto.

Allí hasta la Naturaleza y la Geografía y la Historia y todo deben encuadrarse en la «línea general del partido». He aquí que el órgano del partido bolchevique en Lituania «Tiesa» en su número 280 - 46, relata como cosa escandalosa, que cierto maestro Micas, en un liceo de Vilnius, enseñando geografía emitió la palabra «Lituania Soviética», y mencionó sólo simplemente Lituania y destacó que «Lituania es un país agrícolo - ganadero de cosechas cuatrimestrales, con campos de labranza de tierra negra y que cría vacunos y animales».

Según el mencionado diario el maestro debió hablar a sus alumnos sobre «la grandiosa labor de la reconstrucción, que bulle en las ramas económicas y culturales de nuestra república, y sobre el nuevo plan quinquenal de Stalin», puesto que «los alumnos no entienden de qué época es la geografía que se les enseña: no sea acaso de la Lituania smetoniana».

Por lo tanto, aunque el agro lituano, es medio del caos bolchevique, se convertió de florecientes campos en potreros áridos, aunque los maestros debían mentir, diciendo que «bulle la grandiosa labor reconstructiva» y no hablar sobre los labrantíos y los vacunos, sino acerca de Stalin y su plan quinquenal! Tal es la geografía de acuerdo a la línea del Partido.

Ese mismo diario bolchevique (Tiesa) ataca más allá a los maestros de Historia, quienes explican los hechos históricos contrariamente a la línea partidaria. En esta oportunidad el periódico tropieza con el rey de Lituania Mindaugas (este rey de Lituania, que vivió en el siglo XIII, luchó durante toda su existencia contra Moscú y llevó a Lituania a la cumbre más alta de las potencias de la època). Según parece, resulta escandaloso para el periódico que se le «injerte» (hablando en su terminología) a la juventud «la propaganda de los dirigentes burgueses lituanos). Los hechos históricos, de acuerdo al diccionario bolchevique, son meras «calumnias contra la nación bolchevique rusa, a la cual nos atan los lazos amistosos de muchísimos siglos». (Tiesa Nr. 289 - 46). Esos «lazos amistosos» se manifestaron en una lucha sangrienta y denodada durante 500 años contra el imperializmo ruso, pero este hecho debe estar representado bajo una luz diametralmente contraria. Asi lo exige la línea del Partido.

El Comitè Central del Partido Comunista de Lituania (el que en realidad bajo el sistema soviético, está por encima del Gobierno, pues por ejemplo, para declarar las leyes siempre se escribe la fórmula «El Comité Central del Partido Comunista y el Gobierno Soviético proclaman» tales y tales leyes), publican en el Nr. 280 de «Tiesa» un decreto sobre la propaganda comunista en las escuelas, por medio del cual se prohibe «permitir en las escuelas las ideologías nacionalistas burguesas» y ordena «prestar especial atención a la enseñanza del marxizmo - leninizmo», ya que según ellos, «la obligación fundamental de la escuela soviética es la de dar la vida por las cuestiones de Lenin - Stalin». Todo lo que allí no es comunista se califica de «ideo-

logía nacional burguesa» y se advierte por medio de los órganos periodísticos partidarics, que ellos con toda minuciosidad fiscalicen la labor de las escuelas, pues, según ellos, «el enemigo clásico comprende toda la gran importancia de la escuela y pone todo su esfuerzo para introducirse en ella. Los nacionalistas burgueses son ayudados por los sacerdotes reaccionarios, quienes también por todos los medios, aprovechando el menor intersticio, pretenden introducirse en la escuela, para envenenar a la juventud con los vapores del veneno religioso». («Tiesa» Nr. 280 - 46).

«Deben ser exluidos del seno de la escuela todos los elementos contrarios, infiltrados en las filas de los maestros, quienes procuran hacer penetrar en las escuelas las tendencias de las ideologías nacionalistas burguesas», dice el citado periódico más adelante.

La reunión de educadores soviéticos lituanos, realizada en Vilnius los días 19, 20 y 21 de agosto de 1946, para tratar asuntos educacionales decidió en sus resoluciones:

«Llevar la labor de la enseñanza y la educación de tal modo. que los alumnos conciban los conocimientos fundamentales en el maxismo.

«Observar atentamente, que no encuetren camino en el seno de la juventud ninguna clase de espíritus contrarios, para que así la escuela sea el desarollador de la conciencia e ideología soviéticas.

«Ultimar la formación de la escuela soviètica, escrupulosamente depurada de todo elemento antisoviético y de los enemigos de las ideas marxistas.

«Organizar y ayudar a los trabajadores de la enseñanza a que aprendan profunda y conscientemente la enseñanza marxista - leninista, como base para su labor de la enseñanza educacional y para su lucha con los pareceres idealistas.

Esta decisión que estara seguida nuevamente por detenciones y encarcelamientos, y con el vía crucis de numerosísimos maestros a las estepas siberianas, finaliza (como sucede comúnmente bajo el sistema soviético) con las comunes frases estereotipadas: «Viva la enseñanza soviética», Viva el Partido Comunista - Bolchevique» y «Viva el amado maestro y jefe, el camarada Stalin»...

No es posible permanecer tranquilo y callar ante la evidencia de tales hechos, Toda la juventud más hermosa, que vive en el corazón del continente europeo: desde Kaunas y Vilnius hasta Budapest, Sofía y Belgrado, está entregada al bolchevismo. Cuando millones de jóvenes corazones son envenenados, zaheridos y violados, el mundo no puede cerrar los ojos ante esta terrible verdad. El solo consuelo no basta. Al consuelo debe acompañar la lucha. La hora ha sonado.

Dr. Jonas Šliupas

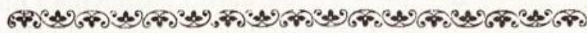
Vienas iš didžiųjų Lietuvos laisvės kovotojų ir žymesnių aušrininkų. Jau gilioj savo senatvėj, baisaus rusų komunistų teroro išvytas iš tėvynės, praėjusiais metais jis mirė Vokietijoje. Garbingai jo atminčiai Amerikos lietuviai dabar susirūpino pastatyti paminklą.

Martynas Jankus

Aušros leidėjas ir Mažosios Lietuvos Patriarchas, taip pat miręs ištremime.

PROBLEMATIŠKOS GALIMYBĖS IMIGRUOTI URUGVAJUN.

Urugvajus teisingai vadinamas Amerikos Šveicarija. Jos sostinė Montevideo visai netoli nuo Buenos Aireso, tačiau klimato atžvilgiu daug malonesnis ir sveikesnis miestas. Čia oras vėsesnis ir sausesnis. Vasarą galima maudytis, nes pačiame mieste yra keli pliažai.

Apylinkės gi Montevideo gražios ir daug puikių pliažų. Todėl čia vasaroti suvažiuoja daug turistų, ypač iš Argentinos.

Urugvajiečiai malonūs ir simpatingi žmonės. Demokratinės laisvės čia daugiau, nei kitose Pietų Amerikos valstybėse. Komunistai laisvai veikia, bet ir prieš juos galima laisvai veikti. Komunistinių agentų nuolat daromi streikai čionykštei visuomenei smarkiai įgriso ir todėl komunistai nustojo simpatijos, o spauda nuolat ir smarkiai puola Sovietų Sąjungą ir jos diriguojamą komunistinę veiklą.

Socialiniu atžvilgiu Urugvajus pažangus kraštas ir darbininkų reikalai apsaugoti atatinkamais įstatymais. Plačiai teikiama nemokama medicinos pagalba ir gerai sutvarkytas pensijų klausimas. Mokslas visose valdiškose, netik pradžios, bet ir vidurinėse mokyklose ir universitete, nemokamas. Už mokslą mokama tik privačiose mokyklose, kurių čia gan daug yra. Taip pat nemokamai galima naudotis valdiškais sporto įrengimais.

Darbininkų trūksta ir darbo nesunku gauti, tačiau uždarbiai palyginamai su pragyvenimo brangumu gan menki. Iš savo uždarbio darbininkas gali kukliai pragyventi, bet maža ką gali sutaupyti. Su šeima pragyventi iš vieno žmogaus uždarbio sunku ir dažnai ir moterys turi eiti į fabrikus. Amatininkai geriau uždirba ir jų čia ypatingai trūksta. Pragyventi betgi galima tik uždėjus savystovų biznį ar kokią įmonę. Tuomet čia yra galimybės gerai uždirbti ir praturtėti. Inteligentams pritapti čia labai sunku, nes Urugvajuje pakanka savo intelektualų. Reikia eiti ar fabrikan paprastu darbininku arba uždėti kokį biznį. Ūkiuose darbininkų sąlygos menkesnės nei miestuose, o nuosavam ūkiui įsigyti reikia nemaža kapitalo.

Norėdami greičiau ištrūkti iš D. P. stovyklų, daugelis mūsų pabėgėlių svajoja ir apie Urugvajų ir todėl čia painformuosime apie tas mažas galimybes, kurias galima turėti, kad pasiekus Urugvajų.

Spaudoje čia dažnai nusiskundžiama specializuotų darbininkų industrijai trukumu, o taip pat ūkininkų trukumu ir raginama lengvinti rinktinės imigracijos sąlygas. Deja, pagal tik ką paskelbtą dekretą tos sąlygos komplikuotos, o mūsų pabėgėliams labai sunkiai prieinamos, nes Vokietijoje nėra Urugvajaus konsulų, o visus formalumus per juos tegalima atlikti. Taip pat bent tuo tarpu nenumatoma siųsti Vokietijon specialios misijos imigrantams rinkti, kaip tai daro kitos valstybės, nes šin mažan kraštan manoma įsileisti tik rinktinius imigrantus, o ne masinius.

Naujas dekretas imigracijos reikalu išleistas 1947 m. vasario 28 d., o įsigaliojo tik birželio 8 d. Byla reikia užvesti per Urugvajaus konsulą, bet kompetetingas Vidaus Reikalų Ministerijos valdininkas paaiškino, kad pas konsulą galima pradėti bylą per korespondenciją ir jau gavus principinį leidimą imigruoti reikėtų asmeniškai pas jį atvykti, kad patikrintų ar visi patiekti daviniai atatinka tikrenybei ir tik tuomet išduotų vizą kelionei.

Mūsų pabėgėliams artimiausi Urugvajaus konsulatai yra šiose vietose:

Šveicarijoj Generalinis Konsulatas Ženevoje, Prancūzijoje Generalinis Konsulatas — Bordeux ir konsulatai Paryžiuje, Havre ir garbės konsulatas Marselyje.

Belgijoje Generalinis Konsulatas Anvers.

Olandijoj Generalinis Garbės Konsulatas Amsterdame.

Taip pat yra konsulatai Didžiojoj Britanijoj ir Italijoj.

Patartina kreiptis į karjeros konsulus, nes garbės konsulai turi bylas siųsti per karjeros konsulus ir procedūra ilgiau užtruktų.

Einant dekretu Urugvajaus karjeros konsulas eventualiam emigrantui turi išduoti visą eilę liūdijimų, būtent:

1 (Certificado de Conducta o Antecedentes.

Šį liūdijimą konsulai išduoda, remiantis atatinkamu imigranto gyvenamosios vietos įstaigų liūdijimais apie tai, kad nebuvo teismo baustas už bendrus nusikaltimus (ne politinius). Tokio liūdijimo taip pat negali gauti valkatos, girtuokliai, toxikomanai ir kurie vertėsi paleistuvyste.

2 (Certificado político - social.

Čia konsulas turi paliūdyti, kad emigrantas nepriklauso nacių, komunistų, anarchistų organizacijoms, t. y. kad jis nesudarys pavojaus Urugvajaus demokratinei respublikoniškai tvarkai. Prie liūdijimo pridedama emigranto fotografija ir dešinio piršto nuospauda.

3 (Certificado de trabajo o de recursos. (darbo arba lėšų liūdijimas).

Konsulatui turi būti patiekti diplomai arba liūdijimai apie emigranto profesiją, iš kurių matytųsi, kad iš savo profesijos jis galės pats išgyventi ir išlaikyti savo šeimą, nesudarant apsunkinimo Urugvajaus socialinės globos įstaigoms. Gali būti pristatomi įvairių prekybos, žemės ūkio ar fabrikų liūdijimai ir t. p Čia, ži-

noma, svarbu turėti tokią profesiją, kuri įdomautų Urugvajų, būtent: įvairūs pramonės specialistai - darbininkai, ūkininkai ir t. p. Pagal seniau veikusius įstatymus buvo reikalaujami užstatai. Dabar pakanka įrodyti profesijos turėjimą, o dideli užstatai reikalaujami tik iš tų imigrantų, kurie neturi profesijos kaipo pragyvenimo šaltinio. Tuomet reikalinga Urugvajaus bankan įnešti po 10.000 pezų (apie 5000 dolerių) nuo asmens. Kelių asmenų šeimoms užtenka kiek mažesnio užstato.

4 (Certificado de Retorno.

Paprastai reikalaujama įrodymo, kad emigrantas eventualiai galėtų grįžti į savo kraštą. Vidaus Reikalų Ministerijoj buvo paaiškinta, D. P. nuo tokio reikalavimo gali būti paliuosuoti Urugvajaus įstaigų nutarimu.

5 (Certificado Sanitario.

Sveikatos liūdijimą be konsulo turi pasirašyti konsulato gydytojas. Per korespondenciją kreipiantis reikėtų pristatyti daktaro ar medicinos įstaigos išduotą liūdijimą, o konsulato gydytojas tik vėliau patikrintų imigranto sveikatą.

Kreipiantis pas konsulą emigrantas turi patiekti visus dokumentus, einant kuriais konsulas galėtų išduoti visus šituos liūdijimus. Po to jis bylą persiunčia Urugvajaus Vidaus Reikalų Ministerijai, kuri išklauso Emigracinės Komisijos nuomonę ir padaro savo nutarimą dėl įsileidimo emigranto. Gavęs teigiamą nutarimą, konsulas išduoda «Permiso de Entrada» ir «Certificado de Viaje».

Tokia tai yra komplikuota procedūra, kurią nustato tik ką įsigaliojęs dekretas. Galint asmeniškai prieiti prie konsulo ir turint galimybės ilgesnį laiką palaukti, galima turėti vilties gauti leidimą imigruoti Urugvajun. Per korespondenciją, žinoma, maža vilties išgauti iš konsulo visus tuos liūdijimus, o be jų nėra galimybės imigruoti. Bet kas pasiryžęs vykti Urugvajun gali bandyti susirašinėti su konsulu ir gal pavyks jam atvykti, ypač jei turės Urugvajų įdomaujančią specialybę.

Už liūdijimus konsului nustatyta taksa 10 urugv. pezų nuo asmens arba šeimos.

Dekretas numato, kad artimi giminės, būtent: tėvai, vyrai ir žmonos, vaikai ir broliai, kurie gyvena Urugvajuje, gali pradėti bylą dėl išrūpinimo leidimo įvažiuoti Urugvajun Imigracijos Policijoj Montevideo. Bet praktikoje tas didesnės reikšmės neturi, nes kaip aiškino Vidaus Reikalų Ministerijoje, vistiek visa byla turi eiti per karjeros konsula, pas kurį turi kreiptis pats emigrantas ir patiekti jam visus dokumentus.

Daug kas rašo Lietuvos Pasiuntinybei ar savo giminėms ar pažįstamiems Urugvajun, prašydami affidavit'o arba darbo sutarčių. Šiuo reikalu Vidaus Reikalų Ministerijoj buvo paaiškinta, kad nei affidavitų nei darbo sutarčių Urugvajuje nepraktikuojama. Čia Imigracijos Policijoj arba Vidaus Reikalų Ministerijoj darbdaviai gali padaryti tik darbo pasiūlymą (oferta de trabajo) emigrantui ir tokia «oferta de trabajo» gali tik palengvinti teigiamą bylos išsprendimą, nes tuomet Vidaus Reikalų Ministerija iš kalno jau žino kur gaus darbo atvykęs emigrantas. Bet vistiek visus formalumus reikia atlikti per konsulą, kuris turi išduoti visus dekrete numatytus liūdijimus. Todėl visi, kas nori atvykti Urugvajun turi kreiptis pas konsulus ir ten užvesti bylas. Savo raštuose konsului turi nurodyti giminės, jei tokius turi Urugvajuje, ir gali nurodyti iš ko turi «oferta de trabajo», jei tokia būtų padaryta. Tačiau reikia skaitytis su faktu, kad įvažiavimo procedūra komplikuota ir gali užtrukti ilgesnį laiką, ne mažiau kelių mėnesių.

Urugvajaus gi Vidaus Reikalų Ministerija įsileis tik tuos imigrantus, kurie atrodys jai naudingi šiam kraštui.

Lietuvos Pasiuntinybė

Urugvajuje.

Dr. Jonas Basanavičius

Pirmojo lietuvių laikraščio «Aušra» įsteigėjas ir redaktorius. Aušra ėjo Prūsuose, o ją Dr. Basanavičius redagavo net Bulgarijoj gyvendamas. Dabartinė bolševikų okupacija į darbaisesnę padėtį nustūmė Lietuvą ir mūsų spaudai vėl grįžo Basanavičiaus laikai.

VENEZUELOS LIETUVIAI

Birželio 26 d., didelėmis mašinomis mus atvežė į krašto sostinę Caraką iš uosto Guera ir apgyvendino tam tikrame viešbuty. Tame viešbuty būsime valdžios užlaikomi kol gausime darbo. Be to, tik iš laivo išlipus valdžia dar davė po 33 bolivarus.

Oras Venezueloj labai geras. Būna čia du metų laikai: pavasaris ir vasara. Pavasarį daugiausia lyja, o vasarą — giedra. Dabar prasidėjo vasara. Dienos giedrios be jokio karščio. Klimatas čia nuolat toks kaip Lietuvoj birželio — liepos mėnesiais. Pietinėj Venezueloj yra karščiau ir tenai tropiškų miškų kraštas. Dabar ten kertami miškai ir tiesiamas geležinkelis susisiekti sausumos keliu su Brazilija. Todėl čia dabar reikia daug žmonių miškų darbams. Darbas yra labai pavojingas, nes miškuose knibžda įvairių žvėrių, gyvačių, be to, didelis pavojus nuo miškuose gyvenančių indėnų, kurie kiekvienu atvėju gali įsmeigti ietį. Nors ir didelis pavojus, kartais ir gyvybei, bet žmonės ryžtasi pasirašyti 6 mėnesiams sutartį ir važiuoti dirbti. Per šešis mėnesius ten uždirba nuo 20 iki 25.000 bolivarų. Grįžęs po metų gali 7 - 8 metus ir be darbo gyventi. Darbai atliekami mašinomis. Iš mūsų transporto daug kas ten išvažiavo, bet mes kol kas dar palauksime.

Pačioj sostinėj jau dabar keli lietuviai turi stambius biznius ir puikiai gyvena. Vakarinėj srity yra naftos šaltinių. Bet čia klimatas jau ne toks karštas ir čia į mėnesį galima uždirbti nuo 1000 iki 1500 bolivarų. Atrodo, kad ir mes tenai važiuosime. Vidurinė Venezuelos dalis — tai ūkio kraštas. Jei nori gauti ir dirbti žemę, tai reikia į tenai važiuoti. Auga čia įvairių vaismedžių, cukrinių nendrių, kavos ir kt. Taip pat yra naftos šaltinių. Klimatas čia visai pakenčiamas, o šiaurinė krašto dalis yra patogiausia įsikurti europiečiams.

Pagrindinė kalba — ispanų. Venezuelos gyventojai yra malonūs ir sugyvenami žmonės. Jie labai džiaugiasi, kad mes atvažiavome. Sako, kad tik mes padėsime jiems puikiai atstatyti valstybę ir kartu daug uždirbti pinigų. Tai kraštas, kuriame vagysčių ir peštynių beveik nėra, nes už tai ypatingai smarkiai baudžia. Už vagystę. kokia ji būtų, pirmą sykį iki 10 metų kalėjimo, už pasikartojimą — mirties bausmė. Už muštynes tokia pat bausmė.

Tropikuose vyksta amžina kova su indėnais.

Baltieji yra puikiai apsirengę. Kai pamato imigrantą apskurusį, visų žmonių akys nukrypsta į jį. Ypač labai nustebino gyventojus trumpos kelnės, kurios taip madoj buvo Austrijoje. Taip buvo su mūsų vienu tautiečiu, kuris išėjo į gatvę trumpomis kelnėmis. Vietinių gyventojų jis buvo įvairiais šauksmais palydėtas ir didelio vaikų būrio sekamas.

Pačioj sostinėj, specialistas ar paprastas darbininkas, visuomet gauna darbo. Jeigu vyras uždirba 500 bolivarų, o moteris 400 bol., tai valdžia dar primoka vyrui 100 bolivarų, kad jo žmona dirba. Yra imigracijos įstaiga, kuri rūpinasi darbu ir kt. Uždirbti gali gerai automechanikai 600 - 800 bolivarų per mėnesį, o staliai ir statybininkai nuo 600 iki 900 bolivarų. Paprasčiausias darbininkas ar gatvės šlavikas nuo 300 iki 450 bol. mėnesiui.

Sunkiausia čia su butais, nes privačių kambarių sunku gauti. Daugiausia žmonių gyvena viešbučiuose, o viešbutyje kaštuoja butas ir maistas nuo 120 iki 150 bol. mėnesiui. Vienas ir labai svarbus minusas, tai kad čia visur labai trūksta švaros. Gatvėse visur pilna popiergalių taip pat ir butuose. Atmatoms dėžių niekur nepamatysi.

Kainos čia tokios: kostiumas 100 - 240 bol., lietpaltis 40 bol., laikrodis 18 - 150 bol. Batai 18 - 40 bol, moteriškos kojinės 4 - 10, dviratis 200 - 240 bol, 20 cigaretų 0,5 bol. Maistas visur geras, bet ypatingai nebrangus. Vietiniai produktai labai pigūs, bet užsieniniai žymiai brangesni.

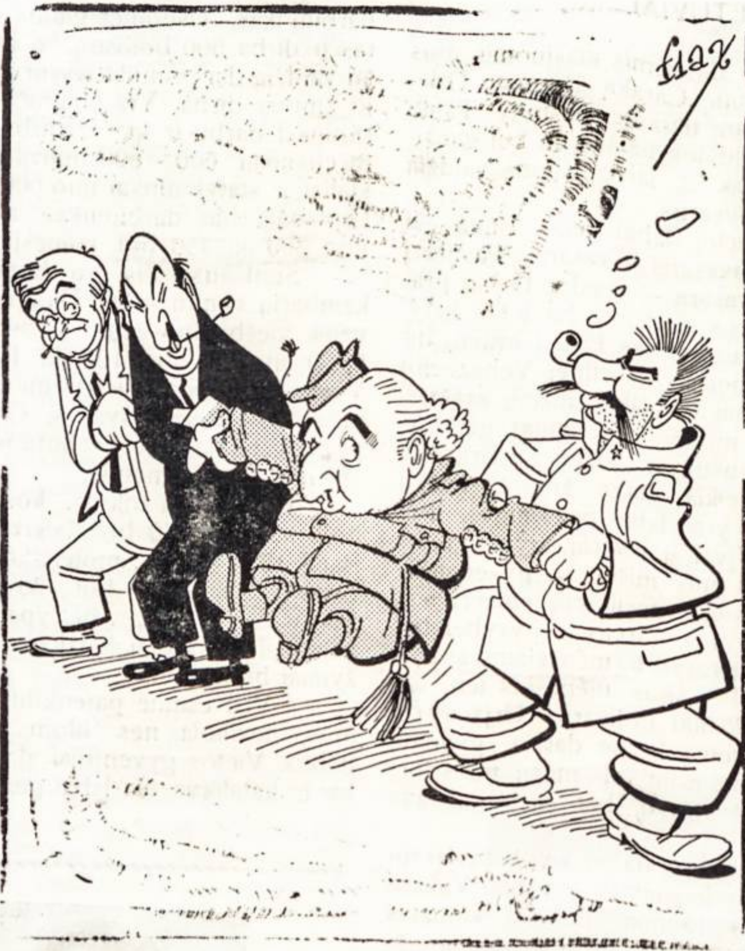
Visi esame patenkinti ir kita Amerika mūsų nevilioja, nes žinom, kad tenai geriau nebus. Vietos gyventojai daugumoj yra katalikai ir katalikus čia labai gerbia.

J. Gs.

Vyskupas Motiejus Valančius.

Pirmųjų lietuviškų knygų rašytojas, didis tautos žadintojas ir globėjas mūsų pirmojo istoriko Simano Daukanto ir rėmėjas mūsų metraštininko Ivinskio.

TRYS «DIDIEJI» DALINASI

Gen. F r a n c o.

BALSAS IŠ ISPANIJOS

Ispanijoj esam nedidelis lietuvių būrelis. Dauguma yra atblokšti paskutinės karo audros ir tik vienas kitas senėliau atvykęs. Didžiausia mūsų kolonija randasi Madride. Ją sudaro net 7 vyrai. Jų tarpe 4 klaipėdiečiai. Dar vienas kitas lietuvis gyvena už sostinės, vienas Salamankoj ir vienas Valencijoj. Gal jų yra ir daugiau, bet mes neturim ryšio.

Kurie susižinom visi gyvenam pakenčiamai. Ispanai kaip mums taip ir mūsų pavergtam kraštui labai nuoširdžiai atjaučia. Dažnai Madrido dienraščiuose pasirodo straipsnių, kuriuose reikalaujama atitaisyti Lietuvai padaryta nežmoniška skriauda ir smerkiamos bolševikų piktadarybės Lietuvoje. Tokiais raštais čia pasirūpina lietuvis dvasininkas P.

Reikia neužsimerkti prieš faktą, kad Ispanija yra visškai persiorentavus patriotine kryptimi. Nuo profesoriaus iki eilinio darbininko, nuo braškančio senelio iki kūdikio, visi energingai reaguoja kai Tautų Sąjungoj būna keliamas Ispanijos vidaus tvarkos klausimas. Visi ispanai vienbalsiai sako:

«Tik per visų ispanų lavonus, Stalinas galėtų įvesti savo kruviną despotiją mūsų žemėj. Ispanija priklauso ispanams»!

Visų Ispanijoj esančių lietuvių vardu siunčiu sveikinimus bei linkėjimus šauniajai «Laisvajai Lietuvai», jos sumaniems vadovams ir visai patriotinei Urugvajaus lietuvių kolonijai taip garbingai dirbačiai Tėvynės laisvei. Su lietuvišku atvirumu prisipažinsime, kad turėjome kitokią nuomonę apie Urugvajaus lietuvius, kaipo mažą, tolimą ir vargstančią koloniją. «Laisvoji Lietuva» mus įtikino, kad esat nors gal skaičium negausus, bet kietas lietuviškas riešutas. Turit savo seną, garbingai dirbančią Kultūros Draugiją, organizuotą jaunimą, savo mokyklą, spaudą ir taip vykusiai varomą Lietuvos laisvės reikalą jūsų valdžioje ir spaudoje. Tas viso pasaulio lietuvius ne tik gerai nuteikia, bet kelia energiją ir skatina dirbti, kol Lietuva vėl atgaus savo laisvę.

Dirbkite, būkite vieningi savo tarpe, o Apveizda laimins visų doras pastangas ir mes išvysime prisikėlusią Lietuvą laisvam gyvenimui ir kūrybai. Prisikėlus atsilygins vaikams. kurie jos nepamiršo sunkiu metu.

S. P.

Dr. Vincas Kudirka

Tautos Himno autorius ir Prūsuose leistojo laikraščio «Varpas» redaktorius.

KAS VALDYS LIETUVĄ?

Į šį klausimą «Kalifornijos Lietuvis» atsako sekančiai:

— Seniau partijų ginčų ir rietenų centre dažnai būdavo ministerio kėdė. Dabar tai reikia visai pamiršti. Mums, visiems, šiandien turėtų rūpėti tik Lietuvos laisvinimo darbas, alkanų papenėjimas, nuogų apdengimas ir kalėjimuose esančiųjų gelbėjimas.

Lietuvos nevaldysime mes, kurie nežino me kas yra badas, šaltis ir nedateklius. Lietuvos nevaldys ir mūsų pabėgėliai, kurie, Rytų vėjui pūstelėjus, kaip pūkeliai atsidūrė Vakaruose. Lietuvą valdys tik tie, kurie iki šiai dienai dar su ginklu rankoje kaunasi dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Mūsų visų švenčiausia pareiga yra jiems tik padėti, kad ši laisvės valanda greičiau priartėtų.

Tad ko trūksta, kad mes galėtumėm vieni kitus mylėti?

Labai teisingas ir išsamus atsakymas ir linkėtina, kad visų kraštų kovojantieji lietuviai už savo tautos laisvę, paliktu visokius nesutarimus praeičiai, o vieningai ir darniai dirbtų Lietuvos laisvinimo darbą.

MAŽOJI LIETUVA PAVERSTA TYRAIS

Anglų dienraštis «Manchester Guardian» nesenai įdėjo platų straipsnį, kuriame apie Ma žąją Lietuvą sako:

«Atėję rusai 1944 metų žiemą, šį žydėjusį kraštą greit pavertė tikrais tyrlaukiais. Jie šaudė ne tik civilius gyventojus, bet ir gyvulius, degino trobėsius, naikino žemės ūkio inventorių, sodus, meno, mokslo bei sporto įstaigas be mažiausio reikalo.

Ištisi miestai, bažnytkaimiai yr veik didžio joj daugumoj sulyginti su žeme, o dar užsilikę gyventojai gyvena žemėj įsikasę. Tilžė, Isrutis, Ragainė, Gumbynė, Pilkalnis ir kiti sunaikinti iki pamatų. Matant tokius reginius jau nebegalima sakyti, kad tai buvo kerštas vokiečiams. Kas tai sveikam protui nesuprantamo, baisaus ir kriminališko.

Atvežtieji į šį kraštą rusai kolonistai nieko nesusigaudo, nieko neatsivežę ir nieko neranda. Jie reikia visaip šelpti atvežtu maistu ir kitomis reikmenimis iš Baltijos kraštų».

Bet bolševikų propaganda sako, kad kur jų azijatinės ordos užeina, tai ne tik Stalino saulę, bet ir ekonominį žydėjimą atneša. Reikia džiaugtis, kad pasaulis juos pamatė.

Raišių Petras.

ANTANĖLIS

Dar jausdamas karštą tėvo pabučiavimą savo veide, Antanėlis mašinaliai atsisukė į apmusijusį grįčiutės langą. Būrelis vyrų, kuriame buvo ir jo tėvas, skubiai artėjo prie juodo didelio miško. Perbėgo akimis kambarį, kuris jam kaip niekad pasirodė tuščias ir nejaukus, pažvelgė į sieną, kur bolševikų nukankinta motutė laikydavo visuomet gražiai papuoštą Kristaus kančią ir giliai susimąstė. Minutę pagalvojęs Antanėlis skubiai išsitraukė iš kišenės nedidelį baltą skudurėlį. Tenai buvo mažas, motutės jam dovanotas medalikėlis su Aušros Vartų paveikslu. Vaikas atsargiai išviniojo, pabučiavęs padėjo ant stalo ir manydamas, kad gailestingoji Dievo Motina greičiau išgirs ir išklausys jo maldą, nuėjęs atidarė kambarėlio duris. Paskui šis mažas, 12 metų berniukas, bet didelės sielos lietuvis, pamaldžiai sunėrė liesas murzinas rankutes ir atsiklaupė maldai.

Antanėlis ilgokai tylėjo ir tik vėliau, karčiomis ašaromis užsirydamas jis skundėsi Dievo Motinai, kad rusai nekaltai nužudė jo motutę su dėdę ir prašė palaiminti jo žygį, kurį pasiėmė atlikti. Už valandėlės vaikas atsistojo, drobinio švarkelio rankove nusišluostė ašaras ir išėjo.

Buvo jau geroka liepos pirmųjų dienų papietuvė. Saulė slinkdama į vakarus ilgino medžių šešėlius, Antanėliui pasirodžiusius keistomis plikų kaulų šmėklomis. Todėl mintimi dar pakartojęs savo paskirtį, patikrinęs kišenėj keletą keptu bulvių ir duonos žiauberį, Antanėlis tvirčiau užsispaudė kepurę ir nuėjo per bu vusį daržą. Nors ore nardė vikriosios kregždės, aukštai skambėjo vieversėlių daina ir pievose skardžiai čirškė nenuoramos žiogeliai, bet Antanėliui jokio malonumo tas nebesuteikė. Perėjęs pakluones, peršoko upelį kuriame maudydavosi ir užėlusiomis ežiomis nuėjo į kalno vieškelį. Jam pažįstamos apylinkės visiškai buvo pasikeitę. Nebesimatė daugumos vienkiemių, nesigirdėjo skambių jaunimo dainų, tik kur nekur, kaip sulėpę dideli lepšiai dunksojo mažos, iš purvo, žabų ir žolių supluktos būdos. Visos apylinkės laukuose nesiganė nei vienas gyvulys.

Antanėlis dar peržvelgė apylinkę, pilna krutine atsikvėpė ir nuėjo keliu į pietryčius. Kelio jam buvo per 20 kilometrų, bet jis žinojo, kad pusiaukelyje, prie Vilkolių miško gyvena senas jo tėvo draugas eigulys Jutkaitis ir tenai galės pailsėti. Todėl Antanėlis tarsi viską pasimiršęs žygiavo pirmyn. Gal valandą pakeliavęs Antanėlis susitiko ginkluotų burliokų vilkstinę. Penki jų buvo raiti, o trijose vežėtyse gulėjo virvėmis surišti žmonės, prie kurių dar sėdėjo po vieną rusą su kardais rankose.

— Kur eini? paklausė jį sulaikęs raitas rusas, jam nesuprantoma kalba. Supratus rusui, kad Antanėlis nemoka jų kalbos, buvo iš vežėčių pakeltas vienas surištas senyvas lietuvis perkalbėti. Daug ko patardę ir pagrąsinę vaiką jie paleido ir nuvažiavo tolyn. Lyg sunkiam akmeniui nuo širdies nuslinkus, Antanėlis vis pasižvalgydamas atgal, skubiai traukė į priekį. Kai burliokų viikstinė pranyko iš jo akių, jis priėjo Belinkiškio mišką ir atokiau nuo kelio atsisėdo po viena pušimi pailsėti. Jautėsi patenkintas, kad rusai jo nenusivarė

Antanėliui besėdžiant ir mąstant, staiga kas tai sušlamėjo priešakyje. Antanėlis krupteléjo ir pašoko. Jau norėjo eiti tolyn, bet tuo laiku iš už krūmokšnio pasirodė nepaprastai didelis šuo ir pamažu priėjo prie vaiko. Antanėliui nusigandus šuo palaižė jo ranką ir pakėlęs galvą žiūrėjo į jo akis. Berniukas atgavęs drąsą išėmė iš kišenės keptą bulvę ir nu metė šuniui. Gyvulys greit praryjo ir ėmė sekti vieškelin išeinantį vaiką. Kadangi šuo nieko nedarė, tai Antanėlis pasijuto su juo visai artimai ir išmetė kitą bulvę.

Vakaras skubiai artėjo. Miškas skaniai pakvipo vakaro drėgme, rimo paukščių daina ir tik toli, kitos pusės vieškelio krūmuose jau girdėjosi pirmieji lakštingalos balsai. Berniukas paskubino žengsnį Vizgindamas uodegą, nors labai perbliukęs, bet linksmas juodmargis šuo bėgo vaiko priešakyje. Išmetęs paskutinę bulvę vaikas jį paglostė ir balsiai tarė:

— Jau arti dėdė Jutkaitis. Abu gausime pasistiprinti ir pailsėti, draugas».

Lyg supratęs nuoširdų vaiko norą, gyvulys vėl palaižė jo ranką.

(Bus daugiau).

Genė Pagarauskaitė.

TĖVYNĖ BUS LAISVA

Lietuva, tu mano tėvynė,
Kur tie sūnūs, kurie tave gynė?
Tu vis klausi, mylima tėvyne,
Bet išgamos tavęs užsigynė.

Verkia pušys ant didvyrių kapo,
Verkia gėlė visų užmiršta.
Ir tik vėjas blaško beržo lapą,
Kad tėvynė vaikų apleista.

Lietuvos širdis skausme drebėjo,
Kai laukais jos šakalai raudoni ėjo.
Vytautą mūs Didį šaukė
Ir jo žygio naujo tiktai laukė.

Bet neliūski mylima tėvynė,
Atsibus vaikai tave begynę.
Iš milžinkapių prabils dar jų dvasia:
«Ir vėl laisva būsi Lietuva»!

«NAUJO» PASAULIO KŪRĖJAMS

Lygintojai svieto, tur būt, kad pasiuto,
Ar gal jau neteko jie žmoniško proto,
Kad jų noras liko kaip alkano liūto,
Kuriam yr malonu praryt ką pamato.

Nei vilkai, nei tigrai, nei piktos gyvatės,
Gali prisilygint prie tokio žiaurumo,
Kai enkavedistas sąžinę pametęs.
Žudo mūsų tautą vien iš malonumo.

Tardydami pjausto gyviems žmonėms kūnus,
Be skirtumo amžiaus, moterų ar vyrų,
O tuo tarpu leidžia į pasaulį dūmus,
Kad buk komunistai netur blogų norų.

Nors jų žvėriškumas taip aiškus, kaip diena,
Bet ne visi žmonės tą suprasti gali.
Aš net ir lietuvį suradau ne vieną,
Kuriam komunistai - geresni už brolį.

Kurie dėl Stalino nužudyti gali:
Tėvą ir močiutę, ar žmonelę mielą.
Atiduoti savo jam gimtąją šalį,
Bei nusižudyti su kūnu ir siela.

Tie išgamos - niekšai yra dviejų rūšių:
Vieni komunistai, kad tur mulo protą —
Kiti už pinigus «pramuštu pakaušiu»,
Parduoda savuosius, kad ir klaidą mato.

Pirmieji jų yra užuojautos verti,
Kad juodo nuo balto nemoka atskirti.
Antrieji vertėtų už kojų pakarti,
Nes kaipo judošiai taip turėtų mirti.

Pranas Savarbmod.

Emilija Brazienė

Mūsų draugijos iždininko ir žurnolo administratoriaus žmona, paskutiniuoju laiku rimtai susirgusi ir besigydanti savo namuose Ponei Brazienei linkim greit ir laimingai pasveikti

ARGENTINOS LIETUVIAI

IŠ MOTERU KATALIKIU VEIKLOS ARGENTINOJE.

Rugséjo mén. 28 d. š, m. Argentinos Lietuvių Moterų ir Mergaičių Draugija «B i r u t é» turėjo savo narių skaitlingą susirinkimą. Be gausių einamųjų reikalų, nusitarta iškilmingai švęsti savo globėjos šventė, t. y. gruodžio 8 d, arba Nekalto Prasidėjimo. Sykiu minėti ir Pirmojo Lietuvių Moterų Suvažiavimo šventę. Iškilmingos pamaldos ir pilietinis minėjimas įvyks sekmadienį, gruodžio 7 d.

Apie pirmąjį lietuvių moterų suvažiavimą, įdomią paskaitą laikė parapijos klebonas kun. K. Vengras. Pirmasis lietuvių moterų suvažiavimas įvykęs 1907 mt. padėjo pagrindą visam Lietuvos moterų judėjimui ir palaikė visuomet glaudžius ryšius su užsienyje gyvenančiomis lietuvémis moterimis. Ir mes, Argentinos lietuvés alsavome lietuviška dvasia bei gyvenome Lietuvos rūpesčiais tik gaudamos tokius žurnalus, kaip «Liepsnos», «Moteris», «Vaidilutė» ir «Žydinys».

Gerb. kalbėtojas ragino ir iš Lietuvos atvykusius prisidéti, kad bendromis jėgomis paminėjus, nuo to suvažiavimo praėjusią 40 metų sukaktį. Pasižadėjo pats tarti žodį, o paskaitą laikyti siūlė prašyti kun. Griauslį.

Draugijos pirmininké ragino visas nares aktyviai rengtis ir dalyvauti šventėj, pabréždama, kad šiemet ypatingai daug sukaktuvių: 40 metų nuo moterų suvažiavimo, 40 metų nuo šv. Kazimiero seselių vienuolių įsikūrimo, 5 metai nuo Argentinos lietuvių bažnyčios šventinimo, 40 metų nuo šv. Zitos draugijos isikūrimo, 400 metų nuo lietuviškos knygos pasirodymo ir 16 metų kaip įsikūrė Argentinos lietuvių moterų ir mergaičių globos draugija. Įsikūrusi, kuri sava tikslu pasistaté, teikti moralės, socialés ir kultūrinés paramos lietuvėms moterims ir mergaitėms Argentinoje.

Taigi atskirai visų švenčių neminint, bet gruodžio 7 d. surengti didelę šventę parapijos saléje su gražia programa. Nusitarta kviesti ponią Kairelienę, ponią Ryselienę ir panelę Kindurytę kaipo Lietuvių Tremtinių Vaikams Globoti nares. Programą vesti pavesta ponei Bagdonienei, ponei Šileikienei ir panelei V. Biknevičiutei. Laimėjimų ir įėjimo pelnas bus skiriamas lietuvių parapijos statomai salei ir lietuvių tremtinių vaikų naudai. Taip pat įsigyti naują véliavą ir rinkti naują 1948 metams valdybą. Susirgus dvasios vadui kun. Sapliui, narės nutaré užpirkti šv. mišias ir sveikatos intencija pasimelsti, o ligonių komisijos nariai pasižadėjo aplankyti.

Koresp.

Laisvos ir Nepriklausomos Tévynės metu, taip linksminosi laisvas Lietuvos jaunimas sekmadieniais ir po darbo šiokiadieniais. O dabar?

1907 — 1947.

Prieš 40 metų, kada mūsų Tėvynė buvo svetimųjų verguvėje, lietuvės moterys, kaimietės ir inteligentės, patrijotams dvasiškiams patariant ir padedant, išdrysta pirmą kartą šaukti viešą moterų suvažiavimą.

Prašant leidimo iš rusų valdžios sakė, kad norinčios pasitarti ekonominiais šalies reikalais, tačiau tikrenybėje norėta sužadinti tautinei femenistinę moterų dvasią, geriau sakant tai buvo pirmos mūsų tautos gaivintojos.

Tame suvažiavime dalyvavo žymiausios tais laikais literatės, kaip Marija Pečkauskaitė - Šatrijos Ragana, Gabrielė Petkevičaitė - Bitė, Zimantienė - Žemaitė ir kitos. Pirmąjį Komitetą sudarė: ponia Vaitkevičienė (dabar Bliumantienė) pirmininkė, ponia Rabašauskienė, Lebkauskienė, Teresė Kubilinskaitė, Daugelytė, Augustinaitė, S. Kymantaitė (dabar Čiurlionienė), Leonora Milašaitė ir prelatas Januševičius, to suvažiavimo inicijatorius.

Suvažiavimas išjudino visas Lietuvos moteris, atsiliepė kiekviename Lietuvos kampelyje ir gavo daug sveikinimų. Jų tarpe poetas Ksv. Vanagėlis pasveikino sekančiu eilėraščiu:

— O moterys Lietuvos!
Jūs saulė tautos,
Jūs mūsų geroji viltis!
Jums rūpi likimas — garbė Lietuvos,
Nes jums ji brangioji šalis!

Taigi tas, 1907 metų suvažiavimas paragino lietuvę moterį prie darbo. Ir to jų darbo gražiausias vaisius buvo, tai Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos įsteigimas, kuri savo pagrindu pasiėmė lietuvybę ir katalikybę. Steigėjos neapsiriko, nes tik vienodų įsitikinimų žmonės gali darniai ir pasekmingai veikti.

Mums, Argentinoje gyvenančioms lietuvėms moterims, ypač L. Kat. «Birutės» narėms, neužtenka vien surengti minėjimą, pagerbti pirmųjų veikėjų vardus ir t.t Mes turim tęsti jų pradėtąjį darbą, nes ir mūsų draugija, tai Liet. Kat. Moterų Draugijos šaka, veik tokius pat įstatus turinti. Tačiau tikslas yra visų vienodas. Tiek organizuotos, tiek ir pavienės lietuvės moteries pareiga būti «lietuvybės ir katalikybės» sargyboje. Juk ir dabar, kaip ir prieš 40 metų mūsų Tėvynė tokioj pat, gal dar žymiai tragiškesnėj ir liūdnesnėj padėtyje Ji laukia iš mūsų darbo, pasiaukojimo ir ryžtumo. Neapvilkima jos. O pirmasias mūsų veikėjas, taip pat tik nuolat dirbdamos tinkamai ir vertingai pagerbsime, nes tūlas poetas yra labai teisingai pasakęs:

— Geresnio paminklo didvyriams nebus,
Kaip vykdymas jų idealo!

Arg. Liet. Kat. Moterų Draugijos «B i r u t ė»
Narė,

* * *

LIETUVOS RAUDONASIS KRYŽIUS

Oficialiu raštu praneša Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Draugijos Pirmininkei ponei L. Graužinienei, iš lapkričio 10 d. š. m., sekančiai:

Didžiai Gerbiama Ponia,

Skubu atsakyti į Jūsų laišką. Mums labai malonu, kad Jūsų Komitetas neužmiršta mūsų tremtinių vaikų ir siunčia naują dovanų transportą.

Taip pat pranešu Jums, kad paskutinė siunta, išėjusi iš P. Amerikos gegužės - birželio mėn., jau yra gauta pilnoj tvarkoj ir dalinama tremtinių vaikams.

L. R. Kryžius visų tremtinių vardu reiškia, Tamstai, Ponia, ir kitiems Komiteto nariams. o taip pat visiems aukotojams, nuoširdžią padėką. Kiekviena Jūsų siunta sudaro didelį džiaugsmą ir yra didelė parama varge gyvenantiems tremtinių vaikams.

Prašau priimti mano sveikinimus ir gilią pagarbą.

Dr. D. Jasaitis
L. R. K. Vyr. Valdybos Pirmininkas

L i u d a M i n i a u s k i e n ė

Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Dr - jos iždininkė, mūsų kolonijos darbuotoja, nusifotografavusi su mažaja dukrele Alisia.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

TARPTAUTINIS BAZARAS

Nuo karo nukentėjusių Europos vaikų naudai įvyks gruodžio 4, 5 ir 6 d. š m. Parke Rodó, Hotel Retiro. Bazare aktyviai dalyvauja ir Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Draugija. Lietuviai visi privalom aplankyti šį bazarą, nes mūsų moterys yra pasirengę tinkamai atstovauti Lietuvos vardą, o visas iš bazaro gautas pelnas paskirtas lietuvių tremtinių vaikų šelpimui

KALĖDU EGLUTĖ

Urugvajaus Lietuvių Mokyklos Tėvų Komitetas jau nusitarė surengti mokyklos mokiniams Kalėdų Eglutę. Prie eglutės rimtai rengiasi mokiniai, mokytojai, tėvai ir Kalėdų Senelis. Eglutė įvyks s e k m a d i e n į, gruodžio mėn. 28 d. š. m. lygiai 4 val. po pietų, mokyklos patalpose c. Rio de Janeiro 4001.

Eglutės pagražinimui ir Kalėdų Senelio praturtinimui, mokiniai su atatinkamais įgaliojimais kreipsis į mūsų biznierius ir profesionalus paramos manydami, kad kaip visuomet geraširdžiai juos parems ir paskatins sekmingiau lietuviškai mokintis.

P A D Ė K A

Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Draugija nuoširdžiai dėkoja ponui Pranui Karosui už jo paaukotą meniškai - tautiškai pagražintą tortą, kurs š. m. lapkričio m. 9 d. lietuvių mokyklos sukaktuvių minėjimo proga buvo amerikoniškų varžytinių būdu realizuotas. Taip pat dėkojame mokyklos Tėvų Komitetui bei mokytojui p. P. Čiučeliui už malonų leidimą varžytines padaryti ir p. p. J. Vuljevui ir V. Štendeliui už sumanų jų pravedimą.

Visos pajamos sumoje 25 pezų paskirtos vargstantiems Europoje lietuvių tremtinių vaikučiams, kurių vardu šią padėką reiškiame.

Ta pat proga tariame ačiū mūsų dosniajam rėmėjui p. Juozui Musteikiui dar kartą paaukavusiam 25 pezus, p. A. Jankui - 5 pezus ir p - lei S. Guščiūnaitei paaukavusiai 2 pezu.

L. Graužinienė
Pirmininkė.

L. Miniauskienė
Iždininkė.

M y k o l a s S v e č i u l i s

Dabartinis Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos pirmininkas ir patriotinio lietuvių darbo Urugvajuje veteranas. Tai nuoseklus visuomenininkas, nesvyruojantis lietuvis ir didelio takto asmenybė, kuris labai dažnai panešdamas net ir savųjų nepelnytus užgauliojimus, kantriai ir patvariai dirba visuomenei ir tautos laisvei, Jam pirmininkaujant draugija visaip sustiprėjo.

Į GEGUŽINE

Visi lietuviai važiuojam sekmadienį, gruodžio mėn. 7 d. parke Tonkinson. Nuo Kultūros Draugijos durų eis trys specialūs ekskursijų kamionai. Pirmas išeis 6 val. ryto, antras 7.30 val. ir trečias 9 val. ryto. Gegužinėj gros puiki muzika, bus turtingas bufetas ir daug kitų įvairumų žaliuojančioj gamtoj.

Visi važiuojam!

LIŪDNA NAUJIENA

Gruodžio 2 d. š. m. vienoje Montevideo sanatorijoje pasimirė lietuvaitė Kazimiera Kaušinytė, sesutė žinomo mūsų visuomenininko ir Kultūros Draugijos nario p. Adolfo Kaušinio.

Tebūna jai lengva Urugvajaus žemė.

UŽUOJAUTA

Nuoširdžiam mūsų draugijos nariui ir patriotinės kolonijos nepailstamam darbuotojui p. Adolfui Kaušiniui, jo sesutei Kazimierai mirus, liūdėsio valandoje širdingą užuojautą reiškia:

U. L. K. Dr - jos Valdyba.

Geram — Laisvosios Lietuvos — prieteliui ir rėmėjui p. Adolfui Kaušiniui, jo sesutei Kazimierai mirus, skaudaus liūdėsio valandoje gilią užuojautą reiškia:

— Laisvosios Lietuvos —
Redakcija ir Administracija.

DĖKOJA

JE Lietuvos Ministrui Dr. K. Graužiniui su šeima už malonų dalyvavimą mūsų mokyklos šventėj ir tėvams tartą įspūdingą žodį.

Gerb. ponei L. Graužinienei už apdovanojimą mokinių brangiais saldainiais.

Ponui Antanui Liūdžiui už saldainius.

Pasiuntinybės sekretoriui p. A. Grišonui su šeimą už malonų apsilankymą.

Draugijos pirmininkui p. M. Svečiuliui už mažiesėms artistams aukotas 2 dėžes «Coca Cola» ir už sveikinimą.

Mokytojui p. P. Čiučeliui už šventės programos sudarymą, išmokymą ir pravedimą.

P lei Albai Grigaitei už pamokymą mergaičių tautiškų šokių.

P. Vytautui Doreliui už piano skolinimą ir dainų mokinimą.

Ponei Br. Klimienei už pasiūtus šokėjoms rūbus ir padarytus ženkliukus.

P. Juozui Valaikai ir p. Feliksui Grigui daug dirbusiems scenos tvarkyme bei visiems gausiems dalyviams, kurie savo maloniu atsilankymu pagerbė mūsų vaikų šventę, širdingai dėkoja:

U. L. M. Tėvų Komitetas.

MŪSU ŪKININKAI

Šiomis dienomis «Laisvosios Lietuvos» redakcijoj lankėsi lietuvis ūkininkas p. Kazimieras Juzelėnas iš kolonijos «Vilson». Ponas Juzelėnas papasakojo, kad toj apylinkėj pasekmingai ūkininkauja net keli lietuviai ūkininkai nuosavuose ūkiuose. Jų apylinkėj laiku buvę pakankamai lietaus, skeriai neužpuolę, taigi ir šių metų derlius atrodąs gana gražiai.

Lietuviai besiverčią mišriais ūkiais.

SVARBUS PRANEŠIMAS

Sekmadienį, gruodžio mėn. 14 d. š. m., 4 val. po pietų, savo patalpose, gatvėje Rio de Janeiro 4001 Villa del Cerro, šaukiamas visuotinis Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos narių susirinkimas. Susirinkime bus renkama nauja 1948 metams draugijos valdyba ir kiti organai.

Kadangi šiame susirinkime, be rinkimo naujos draugijai vadovybės bus tariami ir kiti ypatingos svarbos reikalai, tai narių dalyvavimas būtinas. Nesusirinkus kvorumui 4 val., remiantis draugijos įstatais už valandos susirinkimas prasidės ir jo tarimai bus laikomi galūtinais.

Ta pat proga primenam, kad gerb. nariai, kurių nario mokestis dėl tam tikrų priežaščių buvo užsilikęs, prieš visuotinį susirinkimą jį sutvarkytų.

Valdyba.

VISU DOMEI

Šeštadienį, gruodžio mėn. 20 d. š. m. 8 val. vakaro Kultūros Draugijoj c. Rio de Janeiro 4001, įvyks didelis ir linksmas šokių vakaras su smulkia, bet įdomia ir originalia programėle. Pirmą kartą šokiams gros naujas ir modernas lietuvių orkestras. Kaip visuomet turtingas bufetas, lietuviškos užkandos, gera muzika ir malonus laiko praleidimas. Dalyvaukime patys ir pakvieskime kitus.

ATOSTOGAUJA ARGENTINOJE

Lietuvos Pasiuntinybės sekretorius p. A. Grišonas su šeima išvyko atostogų į Argentiną, kur mano pailsėti apie porą savaičių.

LANKĖSI KAROSAS

Nesenai iš Argentinos atvykęs užimti šefo vietą «San Markos» viešbučio kulinarijoje, garsiajame Urugvajaus kurorte «Punta del Este», apsilankė ir mūsų žurnalo redakcijoj, žinomas Argentinos lietuvis p. Pranas Karosas. Po naujų metų visam maudymosi sezonui atvyksta ir jo šeima.

ARGENTINOS LIETUVIAMS SVARBU

Argentinos lietuviai atvykstantieji į Urugvajų vasaros poilsiui turi žinoti šiuos adresus:

Lietuvos Pasiuntinybė
calle 21 de Setiembre 2511 p. 6.
Urugv. Liet. Kultūros Draugija, — Laisvosios Lietuvos — redakcija ir Lietuvių Mokykla
calle Rio de Janeiro 4001, Villa del Cerro.
Lietuvio p. J. Ramono viešbutis «Gr. Bretaña»
c. Juan Carlos Gomez 1266. Miesto centre.
Lietuvio p. Bartnikaičio foto įmonė «Esba»
c. Grecia 3432. Vilia del Cerro.

SVEIKINAM

Gerb. mūsų skaitytojus, rėmėjus, bendradarbius ir lietuvius tremtinius širdingai sveikiname su Kalėdų šventėmis ir linkim, kad jos atneštų laisvę žudomai mūsų tautai ir ramybę visiems geros valios žmonėms žemėje.

— Laisvoji Lietuva —

DOVANOS JAU PRIRENGTOS

Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Draugija jau baigia ruošti pirmą tremtinių vaikams siuntą iš Urugvajaus. Siuntą sudaro: kelios didžiulės dėžės rūbų bei avalinės ir keli desėtkai dėžių konservų.

Tai rezultatas nepalūžtamos energijos, didelės erudicijos ir lietuvišku nuoširdumu dirbamo darbo tos draugijos pirmininkės gerb. ponios L. Graužinienės ir jos gerų talkininkių. Lieka manyti, kad gerbiamos ponios ir toliau taip darbuosis, o sveikoji Urugvajaus lietuvių kolonija jų kilnias pastangas rems.

MOKYKLOS VAKARAS

Sekmadienį, lapkričio 9 d. š. m. Urugvajaus Lietuvių Mokykla minėjo savo darbo metines sukaktuves. Ta proga mūsų mažieji atliko gana didelę, įdomią ir sudėtingą programą. Programa: vaikų vaidinimas, dainos, šokiai, deklamacijos ir viskas, reikia pripažinti, kad buvo išmokinti ir tinkamai paruošti. Jautėsi, jog mokytojo p. P. Čiučelio įdėta nepaprastai daug energijos, sumanumo ir darbo. Jo mokiniai vaidino ir dainavo taip gerai, kad daugeliu atvėjų ir didieji jiems gali pavydėti.

Mokyklos sukaktį savo atsilankymu pagerbė Lietuvos Ministras Dr K. Graužinis su Ponia, Pasiuntinybės sekretorius p. Grišonas su Ponia, visi mokinių tėvai ir ypatingai gausi lietuvių visuomenė. Prieš programą pradėsiant, ponas Ministras iš scenos pasakė tėvams šventės proga kalbą, o kai mokiniai baigė dainuoti dainelę «Lakštingalėli», p. Ministras pakilęs iš sėdynės vėl į pilną publikos salę prabilo šiais dainelės žodžiais:

— Ką aš čiulbėsiu anksti rytelį,
Žmonės išdraskė mano lizdelį!

Dabartinį tragingą Lietuvos likimą palyginęs lakštingalėlio sielvartui, p. Ministras čia taip jautriai ir įspūdingai kalbėjo, kad daugumos veidais ritosi karčios sidabro ašaros.

Scenoje drąsiai ir gyvai programą vedė mokinys Vytautas Alekniukas, gerai ir labai tinkamai sufleravo mokinė Aldutė Kaminskaitė. Pavyzdingai vidaus tvarką vedė Tėvų Komiteto pirmininkas p. P. Evovluckas, sekretorius p. A. Alekna ir narys p. Švoba.

Po programos atminčiai buvo nusifotografuota. Fote, be mūsų mažųjų artistų, Tėvų Komiteto narių, nekurių tėvų, mokytojo p. P. Čiučelio, jo padėjėjų p. V. Dorelio ir p. lės A. Grigaitės, maloniai sutiko dalyvauti ir ponas Ministras Dr. K. Graužinis su Ponia. Sukakties minėjimo nuotrauka telpa šio numerio viršelyje.

Po nuotraukos Tėvų Komitetas surengė mažiesiems artistams mažą užkandėlę, kurioje Ponia ministerienė ir p. Liūdžius mokinius gausiai apdovanojo saldainiais.

Mokinių vakaras gražiai pasisekė, sutraukė daug visuomenės ir visiems paliko gilų lietuvišką įspūdį. Tegul jų būna dažniau.

Dalyvis.

ĮDOMUS IR PUIKUS VAKARAS

Šeštadienį, lapkričio 29 d. š. m. Kultūros Draugijos patalpose, Urugv. Liet. Dainos ir Meno Draugija surengė puikų vakarą. Draugijos artistai mėgėjai ypatingai meniškai suvaidino Vaičiūno «Pražydo Nuvytusios Gėlės» Visi artistai, režisoriaus p. Bartnikaičio buvo reikiamai prirengti ir vaidino gabiai bei artistiniai. Pasirodo, kad artistinių jėgų mūsų kolonijoj nestinga, tik reikia joms atrankos ir lavinimo scenos darbe

Nors ir pasitaikė labai prastas oras, tačiau svečių prisirinko pilna salė, o į 70 pezų draugijai palikę gryno pelno pakankamai rodo, kad draugija moka dirbti ir turi pasisekimą.

Tokį gražų vakalą ir jo gerą vaidinimą turėtų pamatyti platesnė visuomenė, taigi jis reikėtų būtinai pakartoti.

Svetys.

Nori Susirasti Savus

Per — Laisvosios Lietuvos — Redakiją paieško savųjų šie asmenys:

Zofija Vaičiulytė gyv. Vokietijoje, paieško Jono Naujoko gyv. Urugvajuje.

Augustė Hartungienė gyv. Danijoj, paieško giminaičių Juliaus ir Juozo Milkuvaičių gyv. Urugvajuje.

Jonas Radzevičius gyv. Auglijoj, paieško sesučių Anelės Radzevičiutės - Židonavičienės ir Bani-s Radzevičiutės gyv. Urugvajuje.

Elena Gružauskienė gyv. Vokietijoje, paieško Markulevičiaus Vlado su šeima ir Stasio Gružausko gyv. Brazilijoj.

Vaclovas Vilkavickas gyv. Vokietijoje, paieško Kostą Jonelį gyv. Urugvajuje

Bronius Navikas gyv. Vokietijoje, paieško sesers Onos Navikaitės - Lukoševičienės ir švogerio Petro Lukoševičiaus gyv. Argentinoj.

Kostancija Lozoraitytė Rastapkevičienė, gyv. Urugvajuje, paieško brolio Vinco Lozoraičio gyv. Cleveland Ohio. U. S. A. ir sesers Marcelės Lozoraitytės - Kriaučiūnienės gyv. Chicago, Ill. U. S. A.

Bodegas y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

★

REDENCION MELILLA

Tel.: 22 00 35

★

Visi lietuviai tik cia perka, nes duodama gera preké, ekonominé kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

LIBRERIA y JUGUETERIA

SELECTO

— de —

HOSMAR GERIN

Calle GRECIA 4215 — Cerro

Al lado del Cine

Ofrece toda su mercaderia a un 30% de rebaja a los suscriptores de esta revista. Libros castellanos y extranjeros.

ANELE RAULUSKEVICIENE

Didelio pasirinkimo, pigiu kainu bei mandagaus patarnávimo, visu rusiu maisto produktu krautuvé. — Lietuviai prasomi uzeiti persitikrinimui.

Calle BOGOTA 3217 — Cerro

ALBINO ZEBRAICIO

Bar — Billar

Calle INGLATERRA 1850. — Cerro

Ivairus vietos ir uzsienio gerimai.
Ekonominés kainos,
Rami ir lietuviu megiama vieta.

KAUNAS

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

★

Calle BOGOTA 4001 esq. Bélgica
CERRO

Visuomet sviezi produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas
Pasitikrinkit

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

★

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutinius madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garantuota darba ir ekonomiska kaina

TINTORERIA DEL PARQUE

de CLEMENTE VIDZIUS

Calle LIBERTAD 2378

Visu rusiu rubu valymas ir dazymas.
Skrybeliu reformavimas.
Darbas paimamas is namu ir pristatoma i namus. Lietuviams nuolaidos.

RERTAURANT Y PENSIÓN

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentinos. Sveikas valgis. Svarios lovos pavieniam ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05 Montevideo

KRAUTUVÉ IR BARAS

JONO GRAMOSAUSKO

Calle PERU 1992 — Villa del Cerro

Pirmos rusies viso maisto productai ir sviezios darzovés bei vasiai — Vietos visu rusiu gerimai — Pigios kainos — Skubus ir saziningas patarnavimas.
Perstikrinkite

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu — Tarptaltinėj Parodoj Lietuvoje. — Visu rusiu pianu taisymas, sustygavimas, nauju darymas ir pertvarkymas. Lietuviams nuolaidos. S[illegible]
Antanas Dambrauskas

SAN JOSE 1015 Tel.: 8 36 33

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas:
STASYS BARTNIKAITIS

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fäbrikas

Calle RIO BRANCO 1102

Visoki meniski odos isdirbiniai parduodami urmu ir pavieniai. — Lietuviams daromos specialés nuolaidos

IMAN

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus elektros irengimus ir pataisymus Lietuviams Didelis Nuolaidos

Calle SAN JOSE 1088 — Tel.: 8 79 56

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General.
Sección Mecánica y Estampados
Matrices de Todas Clases y
Para Toda Industria

Eduardo Jusys

MOLINOS DE RAFFO 473
Teléfono: 22 53 05 Montevideo

PETRAS J. JASINSKAS

Lietuvis Statybininkas
Calle JAPON 2084 — Cerro
Montevideo

Lietuviams Nuolaidos.

PRANO STANEVICIAUS

KRAUTUVE - BARAS - PIENINE

Geros prekés. Ekonomiskas kainos

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

TINTORERIA Y SOMBRERERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 8 18 03

Moteru ir vyru rubu valymas — Visu rusiu skrybeliu valymas ir reformas. — Kostiumu ir paltu isvertimas. — Lietuviams nuolaida